

Pārresoru koordinācijas centrs

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr. 67082811, fakss 67082996, e-pasts pkc@pkc.mk.gov.lv, www.pkc.gov.lv

01.03.2017.

Pētījuma rezultāti par valdes locekļu atlīdzības konkurētspēju valsts kapitālsabiedrībās

Valsts kapitālsabiedrību valdes un padomes atlīdzības politikas izstrādes gaitā Ministru kabinets uzdeva Pārresoru koordinācijas centram (PKC) veikt regulāru izpēti par vidējo atlīdzības apmēru vadībai privātajos uzņēmumos. Īstenojot valdības uzdevumu, PKC publicē [SIA "Civitta" veikto salīdzinošo pētījumu par atlīdzības apmēru privātajās kapitālsabiedrībās Baltijas valstīs](#).

Pētījuma mērķis ir sniegt objektīvus un praktiski pielietojamus datus par valdes locekļu atlīdzību privātā sektora uzņēmumos, kā arī galvenajiem to ietekmējošiem faktoriem, tai skaitā dažādās nozarēs, lai pilnveidotu esošo atlīdzības politiku publiskajās kapitālsabiedrībās un spētu tajās piesaistīt profesionālākos vadītājus kapitālsabiedrību pārvaldībā.

PKC vadītājs P. Vilks par pētījuma rezultātiem: "Esošās atlīdzības politikas regulāra pārskatīšana, atbilstoši vadības līmeņa speciālistu atlīdzībai privātajā sektorā, ļauj veidot konkurētspējīgu atalgojuma politiku augstākā līmeņa vadītājiem valsts kapitālsabiedrībās, apzinoties sarežģītos pārvaldības uzdevumus, īstenojot gan komerciālos, gan nekomerciālos mērķus. Pētījuma rezultāti rāda, ka esošais regulējums par atlīdzības apmēru un piemērojamiem koeficientiem valsts kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu atlīdzībai ir samērā tuvu atlīdzībai privātajā sektorā un valsts kapitālsabiedrības atalgojuma komponentē spēj konkurēt par vadības līmeņa speciālistu piesaisti "

Pētījuma gaitā analizēti kvantitatīvie un kvalitatīvie dati par valdes locekļu un priekšsēdētāju algām vairāk nekā 100 privātos uzņēmumos 20 dažādās nozarēs visās trijās Baltijas valstīs. Katrā nozarē uzņēmumi tika sadalīti pēc to lieluma, lai iegūtu detalizētu informāciju par valdes locekļu atlīdzības līmeņiem. Pētījumā iegūtos datus paredzēts izmantot diskusijai un lēmumu pieņemšanai, izstrādājot vadlīnijas atlīdzības noteikšanai valdes un padomes locekļiem valsts kapitālsabiedrībās, kā arī regulāri izvērtējot atlīdzības noteikumu atbilstību Latvijas darba tirgus situācijai dažādu nozaru un uzņēmumu darbības profilu kontekstā.

Atbilstoši pētījuma datiem valdes locekļu vidējā pamatalga privātajā sektorā 2015. gadā ir ap 3500 eiro mēnesī (pirms nodokļu nomaksas), taču atkarībā no uzņēmuma darbības nozares vai lieluma tā var būt pat divas un vairāk reizes augstāka, piemēram, telekomunikācijas nozarē, vai gandrīz uz pusi zemāka – kā izglītības nozarē. Valdes priekšsēdētājs saņem vidēji par 20% lielāku pamatalgu nekā valdes locekļi. Tomēr jāņem vērā, ka atlīdzības apmēru (tā mainīgo daļu, kas kopumā sastāda ap 16-19% no kopējās atlīdzības) nosaka arī izvirzīto mērķu sasniegšana attiecībā pret plānoto un valdes locekļa lēmumu pieņemšanas pilnvaras un atbildības līmenis. Papildus, balstoties uz teicamu darba rezultātu, var tikt izmaksāti arī bonusi, piemēram, gada vai pusgada prēmijas veidā, kas kopumā svārstās 1-3 mēneša algu apmērā.

Pašlaik valdes un padomes locekļu atlīdzības politiku valsts kapitālsabiedrībās regulē [Ministru kabineta noteikumi Nr. 791](#), kas nosaka vienotu mēneša atlīdzības politiku valdes un padomes locekļiem, piemērojot atšķirīgus koeficientus atkarībā no uzņēmuma lieluma un tos sasaistot ar vidējo mēneša darba samaksu iepriekšējā gadā valstī.

Lielajām kapitālsabiedrībām maksimālās mēneša atlīdzības koeficients ir 10, kas nozīmē, ka valdes priekšsēdētājs var saņemt atlīdzību desmit vidējo mēneša darba samaksu apmērā (2015. gadā tā bija 818 euro). Savukārt lielas valsts kapitālsabiedrības valdes locekļa maksimālā atlīdzība ir 90% no valdes priekšsēdētāja maksimālās mēneša atlīdzības jeb 7362 euro. Vidēja lieluma un mazā kapitālsabiedrībā valdes priekšsēdētāja maksimālais mēneša atlīdzības koeficients ir attiecīgi 8 un 5, un maksimālā valdes priekšsēdētāja mēneša atlīdzība vidēja lieluma kapitālsabiedrībā ir 6544 euro, bet mazā kapitālsabiedrībā – 4090 euro. Valdes priekšsēdētājam un valdes locekļiem reizi gadā pēc gada pārskata apstiprināšanas var izmaksāt prēmiju, kas nedrīkst pārsniegt divu mēneša atlīdzību apmēru.

Padomes priekšsēdētāja maksimālās mēneša atlīdzības koeficients lielā kapitālsabiedrībā ir 3 un vidēja lieluma kapitālsabiedrībā 2,4, kas nozīmē, ka maksimālā padomes priekšsēdētāja mēneša atlīdzība ir 2454 euro lielā kapitālsabiedrībā un 1963,2 euro vidēja lieluma kapitālsabiedrībā. Padomes priekšsēdētāja vietniekam un padomes locekļiem mēneša atlīdzību nosaka ne vairāk kā 90% apmērā no padomes priekšsēdētāja mēneša atlīdzības. Jāņem vērā, ka ir valsts kontrolētas kapitālsabiedrības ar privātā kapitāla līdzdalību, kas darbojas tikai komerciāli un kurās noteikto valdes locekļu amata atlīdzības apmēru likums neregulē, tādējādi atalgojums šajās kapitālsabiedrībās neiekļaujas kopējā atlīdzības politikā valsts kapitālsabiedrībās. Tādi valstij tikai daļēji piederoši uzņēmumi, kā AS "Air Baltic Corporation" un SIA "Lattelecom" darbojas piesātinātās tirgus konkurences apstākļos, tai skaitā starptautiskā līmenī. Tādējādi, lai nodrošinātu starptautiski konkurētspējīgu atlīdzību un piesaistītu uzņēmumu vadībā pieredzējušus un atzītus biznesa profesionāļus, šo kapitālsabiedrību padomes nosaka atlīdzību par valdes locekļa amata pienākumu izpildi, to pielīdzinot atlīdzībai līdzvērtīgiem amatieru starptautiskos uzņēmumos attiecīgajā nozarē.

Valsts kapitālsabiedrībām ir būtiska ietekme uz valsts attīstību, valsts budžeta ieņēmumiem un iedzīvotāju nodarbinātību, kapitālsabiedrību kopējai aktīvu bilancei sastādot 8,2 mljrd. eiro 2015. gadā un nodarbinot vairāk nekā 50 000 iedzīvotāju vidēji gadā, tādēļ jo īpaši svarīgi ir nodrošināt valsts ieguldītā kapitāla efektīvu izmantošanu un profesionālu pārvaldību, uzlabojot kapitāla atdeves rādītājus un veicinot kapitālsabiedrību vērtības pieaugumu, kā arī aicinot iedzīvotājus sekot līdzi šai dinamikai.

PKC kopš 2015. gada 1. jūnija uzticēti valsts kapitālsabiedrību pārvaldības [koordinējošās institūcijas uzdevumi](#), kas noteikti [Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā](#). PKC darbība kapitālsabiedrību pārvaldības jomā ir galvenokārt vērsta uz ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības ieviešanu Latvijas valsts īpašumā esošajos uzņēmumos, kā arī efektīvas un atbildīgas uzņēmējdarbības prakses īstenošanu atbilstoši OECD rekomendācijām.

Jūs varat iepazīties [ar pētījumu šeit](#).

Informāciju sagatavoja:

Elīna Krūzkopa

Pārresoru koordinācijas centrs

Tālr. +371 67 082 813

elina.kruzkopa@pkc.mk.gov.lv